

Motion till riksdagen 2012/13:N202

av **Kent Persson m.fl. (V)**

Gruvnäringen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samverkansprogram för gruv- och mineralindustrin.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges geologiska undersöknings (SGU) mineralinformationskontor bör byggas ut till ett samlat center för statens hantering av gruvindustriella frågor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör låta utreda hur en reformerad och höjd mineralavgift kan utformas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att berörda länsstyrelser får ett förstärkt uppdrag att verka för en allsidig utveckling av samhällena så de attraherar både kvinnor och män.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en parlamentarisk utredning med uppgift att ändra kriterierna för AP-fondernas placeringar så att samhällsekonomiska, etiska och miljömässiga hänsynstaganden betonas.¹
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka SGU:s resurser för att snabba upp tillståndprocesser.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en centralisering av handläggningen av gruvärenden till en förstärkt mark- och miljödomstol.²
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uranbrytning bör förbjudas i Sverige.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödja miljövänlig utveckling av gruv- och mineralnäring i utvecklingsländer och i Barentsregionen.³

¹ Yrkande 5 hänvisat till FiU.

Fel! Okänt namn på

² Yrkande 7 hänvisat till JuU.

³ Yrkande 9 hänvisat till UU.

Motivering

Gruvindustrin är en strategiskt viktig näring för Sverige. Den globala efterfrågan på svenska mineraler och metaller från tillväxtländer innebär att den svenska gruvnäringen är på väg att återta en betydelsefull roll för hela den svenska ekonomin. En modernisering av det svenska samhället, där vi möter de miljö- och klimatutmaningar vi står inför, måste innebära att även gruvnäringen utvecklas i samklang med övriga delar av samhället.

Genom nya gruvetableringar skapas framtidstro i regioner som tidigare drabbats av hög arbetslöshet och utflyttning. Samtidigt har gruvbrytning stor påverkan på miljö och omgivning. Mot nya exploateringar står många gånger andra intressen som måste tas på allvar. Detta ställer stora krav på att gruvnäringen tar tillvara och värnar gemensamma miljöutrymmen, ligger i framkant när det gäller att använda miljövänlig teknik och tar ansvar för det lokala och regionala samhället. Detta innebär också att stora krav måste ställas på tillståndsgivande myndigheter.

För att ta tillvara de möjligheter och utmaningar som följer av branschens expansion behövs mer av samverkan mellan berörda parter. Vänsterpartiet föreslår att ett samverkansprogram utformas i samarbete mellan näringsliv, fack, akademi och stat. Programmet måste också uppmärksamma förhållandet mellan gruv- och mineralindustrins expansion och andra riksintressen som miljömål och ny kunskap om näringens miljö- och omgivningspåverkan, inte minst i områden där rennäringen är viktig. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Malmletning bör även ske utanför enskilda gruvföretags omedelbara intressen eftersom vissa fyndigheter kan bli intressanta på mycket lång sikt. I dag finns många olika statliga insatser kring gruv- och mineralnäringen. En kraftsamling bör komma till stånd. Sveriges geologiska undersökning (SGU) mineralinformationskontor bör byggas ut till ett samlat center för statens hantering av gruvindustriella frågor. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I dag uppgår mineralavgiften till 2 promille av värdet på upptagna mineraler i gruvor öppnade efter 2005. Denna avgift bör höjas och även omfatta brytningar som startade innan 2005. Intäkten bör täcka merkostnaderna för SGU samt inrättande av en förstärkt mark- och miljödomstol. Förutom stat och markägare bör även kommuner och, i förekommande fall, samebyar ta del av mineralavgiften. Regeringen bör få i uppdrag att utreda hur en reformerad och höjd mineralavgift kan utformas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Den framtida kompetensförsörjningen måste säkerställas om gruvnäringen och de lokala samhällena ska kunna utvecklas, i synnerhet som gruvindustrin verkar i områden med litet befolkningsunderlag. Jämställdhet mellan män och kvinnor är viktigt i alla delar av samhället. Både företag och regioner måste kunna attrahera både män och kvinnor för att kunna vara livskraftiga. Vänsterpartiet vill se ett integrerat jämställdhetsarbete i allt utvecklingsarbete kring gruv- och mineralindustrin. Berörda länsstyrelser bör ges ett förstärkt uppdrag

Fel! Okänt namn på

att verka för en allsidig utveckling av samhällena så att de attraherar både kvinnor och män. Detta bör riksdagen som sin mening ge riksdagen till känna.

Kommunerna måste ges förutsättningar att möta den ökade efterfrågan på bostäder, skolor, barnomsorg och annan offentlig service som följer av att näringen expanderar på flera håll i landet. Detta är särskilt betydelsefullt för att gruv- och mineralindustrin ska kunna säkerställa tillgången till personal i allmänhet och sådan med särskild kompetens i synnerhet. Genom aktiv ägarstyrning och nya mål för AP-fonderna skulle bostadsproduktionen kunna öka på orter där behov finns.

Betydelsen av en väl fungerande infrastruktur, i huvudsak järnväg, är av stor vikt för att hantera de ansevärdiga godsmängder som gruv- och mineralindustrin genererar. I dag är järnvägskapaciteten i många fall en högst begränsande faktor för branschens fortsatta utveckling. AP-fondssystemet bör bl.a. användas till samhällsnyttiga infrastrukturinvesteringar som stärker Sveriges produktionskapacitet. Därför bör en parlamentarisk utredning tillsättas i syfte att ändra kriterierna för AP-fondernas placeringar så att samhällsekonomiska, etiska och miljömässiga hänsynstaganden betonas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Effektiviteten i tillståndsprocesser bör ses över och förbättras. Samhällets krav måste vara tydliga, rättssäkra och förutsägbara. Ingen tjänar på att prövningar blir liggande i många år på grund av resursbrist. En förstärkning av SGU:s resurser behövs för att snabba upp tillståndsprocessen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vi behöver tydliga lagar som skyddar människor och natur mot rovdrift och exploatering. Ökade miljökrav ställs runt om i världen. Att ligga i framkant på miljöområdet kommer att vara en konkurrensfördel för enskilda företag. Det är viktigt både ur ett globalt och nationellt perspektiv att vi har myndigheter som är effektiva och agerar rättssäkert gentemot företagens olika ärenden. Myndigheter bör också samarbeta så att inte ett enskilt företag måste ge samma uppgifter till olika myndigheter. Därför bör en centralisering av handläggningen av gruvärenden till en förstärkt mark- och miljödomstol ske. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

All verksamhet inom gruv- och mineralindustrin ska ske med största möjliga miljöhänsyn. Mot denna bakgrund bör uranbrytning förbjudas i Sverige. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Gruv- och mineralnäringen är globala branscher. Här kan svenska kunskaper komma till nytta. Vi behöver främja en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling genom att stödja miljövänlig utveckling av gruv- och mineralnäring i utvecklingsländer och Barents region. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 18 september 2012

Kent Persson (V)

Torbjörn Björlund (V)

Siv Holma (V)

Jens Holm (V)

Hans Linde (V)